

SPIS TREŚCI

1. Rozwój pielęgniarstwa onkologicznego – Renata Matyjasek, Anna Koper	1
1.1. Terminologia i podstawy teoretyczne pielęgniarstwa onkologicznego	2
1.2. Rozwój pielęgniarstwa opieki onkologicznej	5
1.2.1. Specyfika opieki onkologicznej	7
1.3. Kształcenie przed- i podyplomowe	12
1.3.1. Literatura zawodowa pielęgniarek	13
1.4. Organizacje działające na rzecz rozwoju pielęgniarstwa	15
1.4.1. Organizacje krajowe	15
1.4.2. Organizacje międzynarodowe	18
1.5. Organizacje udzielające pomocy pacjentom onkologicznym	22
2. Jakość w pielęgniarstwie onkologicznym – Renata Matyjasek, Anna Koper	26
2.1. Genealogia, terminologia i metodyka zapewniania jakości w pielęgniarstwie	27
2.1.1. Aspekty oceny jakości opieki	27
2.2. Systemy zapewniania jakości	31
2.3. Działania na rzecz zapewniania jakości w pielęgniarstwie onkologicznym	35
2.3.1. Standaryzacja usług pielęgniarskich	39
3. Podstawy teoretyczne nowotworów – Jan Cisowski, Wiesława Windorbska, Tomasz Mierzwa	49
3.1. Terminologia i etiologia	49
3.1.1. Podział nowotworów	50
3.1.2. Etiologia	52
3.1.3. Fazy procesu nowotworowego	55
3.2. Epidemiologia nowotworów złośliwych	56
3.2.1. Epidemiologia nowotworów złośliwych na świecie	57
3.2.2. Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce w 2007 roku	61
4. Profilaktyka chorób nowotworowych – Beata Hoffman, Krzysztof Koper	64
4.1. Profilaktyka pierwotna	64
4.2. Profilaktyka wtórna	65
4.2.1. Badania profilaktyczne	65
4.2.2. Badania przesiewowe	69
4.3. Rola pielęgniarki w profilaktyce nowotworowej	71

5. Opieka pielęgniarska w diagnostyce schorzeń onkologicznych –	
<i>Aleksandra Buda, Maria Jolanta Welna, Beata Wiland</i>	76
5.1. Specyfika pracy pielęgniarki	76
5.2. Udział pielęgniarki w diagnostyce patomorfologicznej	79
5.2.1. Pobieranie materiału do badania histopatologicznego	79
5.2.2. Postępowanie z tkankami przeznaczonymi do badania histopatologicznego	80
5.3. Udział pielęgniarki w diagnostyce obrazowej	82
5.3.1. Badania radiologiczne	82
5.3.2. Tomografia komputerowa	82
5.3.3. Rezonans magnetyczny	83
5.3.4. Pozytonowa tomografia emisyjna	84
5.3.5. Ultrasonografia	85
5.3.6. Badanie izotopowe	85
5.4. Udział pielęgniarki w diagnostyce laboratoryjnej	87
6. Opieka ambulatoryjna w onkologii –	90
<i>Jadwiga Latos, Anna Koper</i>	90
6.1. Specyfika opieki ambulatoryjnej	91
6.2. Rola i zadania pielęgniarki w opiece ambulatoryjnej	92
6.2.1. Udział w badaniach endoskopowych	94
6.2.2. Udział w terapii chirurgicznej	114
6.2.3. Zaopatrywanie ran onkologicznych	116
7. Opieka pielęgniarska w chirurgii onkologicznej	125
7.1. Specyfika opieki pielęgniarskiej w chirurgii –	
<i>Bernadeta Rutkowska, Janina Książek</i>	125
7.1.1. Okres przedoperacyjny	126
7.1.2. Okres pooperacyjny	128
7.1.3. Przygotowanie pacjenta do życia po leczeniu chirurgicznym	133
7.1.4. Wybrane problemy pielęgnacyjne pacjentów leczonych chirurgicznie	133
7.2. Opieka w terapii nowotworów przewodu pokarmowego –	
<i>Beata Maćkowska, Ewa Kielb, Wojciech Zegarski</i>	137
7.2.1. Nowotwory przewodu pokarmowego	137
7.2.2. Opieka pielęgniarska w chirurgii onkologicznej przewodu pokarmowego	139
7.2.3. Opieka nad pacjentem z wylonioną stomią w chirurgii jelita grubego	140
7.3. Opieka w terapii neurochirurgicznej nowotworów –	
<i>Robert Ślusarz</i>	152
7.3.1. Kliniczne aspekty procesów rozrostowych ośrodkowego układu nerwowego	152
7.3.2. Rola i zadania zespołu pielęgniarskiego w opiece nad chorym z procesem rozrostowym ośrodkowego układu nerwowego	154
7.3.3. Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z procesem rozrostowym ośrodkowego układu nerwowego	156
7.4. Opieka w terapii nowotworów głowy i szyi –	
<i>Katarzyna Kisiel</i>	165
7.4.1. Nowotwory głowy i szyi	165
7.4.2. Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z nowotworami głowy i szyi	167
7.5. Opieka w terapii raka płuca –	
<i>Ewa Madajewska, Iwona Rębacz</i>	176
7.5.1. Rak płuca	176
7.5.2. Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym chirurgicznie	178

7.5.3.	Opieka pielęgniarska nad chorym z założonym drenażem do jamy opłucnej	180
7.5.4.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z rakiem płuca	184
7.6.	Opieka w terapii nowotworów piersi – Beata Borzych	188
7.6.1.	Rak piersi	188
7.6.2.	Opieka pielęgniarska nad chorą z rakiem piersi	189
7.6.3.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z rakiem piersi	192
7.7.	Opieka w terapii nowotworów urologicznych – Edyta Szortyka	195
7.7.1.	Nowotwory układu moczowego	195
7.7.2.	Rola i zadania pielęgniarki w opiece okołoperacyjnej u chorych z nowotworami układu moczowego	200
7.7.3.	Rola pielęgniarki w wybranych zabiegach diagnostyczno-leczniczych	204
7.7.4.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z nowotworami urologicznymi	206
7.8.	Opieka w terapii nowotworów ginekologicznych – Aleksandra Mazur	209
7.8.1.	Najczęściej występujące nowotwory narządów płciowych	209
7.8.2.	Opieka pielęgniarska nad chorą z nowotworem narządów płciowych	212
7.8.3.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z nowotworami narządów płciowych	213
7.9.	Opieka w terapii nowotworów gruczołów wewnątrzwydzielniczych – Katarzyna Kisiel	216
7.9.1.	Nowotwory gruczołów wewnątrzwydzielniczych	216
7.9.2.	Rola i zadania pielęgniarki w opiece okołoperacyjnej u chorych z nowotworami gruczołów wewnątrzwydzielniczych	220
7.9.3.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych z nowotworami gruczołów wewnątrzwydzielniczych	224
7.10.	Opieka w terapii nowotworów skóry i tkanek miękkich – Bernadeta Rutkowska, Mirosława Kęsa	227
7.10.1.	Nowotwory skóry i tkanek miękkich	227
7.10.2.	Opieka pielęgniarska u chorych z nowotworami skóry i tkanek miękkich	228
7.10.3.	Wybrane problemy pielęgnacyjne chorych ze schorzeniami onkologicznymi skóry i tkanek miękkich	230
8.	Opieka pielęgniarska w chemioterapii – Zofia Jędrusiak, Anna Koper, Beata Kaźmierczak, Jerzy Tujakowski	233
8.1.	Leki cytotoksyczne	234
8.1.1.	Podział leków cytotoksycznych i ich działania niepożądane	236
8.1.2.	Sporządzanie cytostatyków	241
8.2.	Przygotowanie pacjenta do terapii	243
8.3.	Pielęgowanie chorych w trakcie terapii	244
8.3.1.	Metody podawania leków cytotoksycznych	247
8.3.2.	Postępowanie pielęgniarskie w przypadku wystąpienia objawów ubocznych	252
8.4.	Opieka pielęgniarska po terapii	261
9.	Opieka pielęgniarska w radioterapii – Barbara Cichocka, Sylwia Dahms, Danuta Króliczewska, Roman Makarewicz, Anna Koper, Janina Siwik	263
9.1.	Rola i zadania pielęgniarki w teleterapii	264
9.1.1.	Przygotowanie pacjenta do teleterapii	265
9.1.2.	Pielęgowanie pacjenta podczas teleterapii	267

9.2.	Pielęgnowanie pacjenta w brachyterapii	278
9.2.1.	Przygotowanie pacjentki do brachyterapii cezem	279
9.2.2.	Przygotowanie pacjenta do brachyterapii irydem	280
9.2.3.	Pielęgnacja pacjenta podczas brachyterapii irydem	281
9.3.	Rola i zadania pielęgniarki w łagodzeniu objawów ubocznych radioterapii	286
9.4.	Problemy pielęgnacyjne pacjentów leczonych promieniami jonizującymi	289
10.	Leczenie systemowe i wspomagające nowotworów złośliwych –	
	<i>Joanna Terlikiewicz</i>	294
10.1.	Leczenie systemowe	294
10.2.	Leczenie wspomagające	295
10.3.	Powikłania leczenia onkologicznego	296
11.	Udział pielęgniarki w żywieniu – Katarzyna Walkowiak, Joanna Czerwonka ..	299
11.1.	Żywienie enteralne i parenteralne	299
11.1.1.	Podstawowe zasady żywienia dojelitowego	300
11.1.2.	Podstawowe zasady żywienia pozajelitowego	303
11.2.	Postępowanie pielęgniarskie z dostępem naczyniowym	305
11.3.	Znaczenie opieki pielęgniarskiej w żywieniu	306
12.	Opieka w schorzeniach układu krwiotwórczego – Janina Schabowska	309
12.1.	Choroby układu krwiotwórczego	309
12.1.1.	Białaczki	309
12.1.2.	Przewlekła białaczka szpikowa	314
12.1.3.	Szpiczak mnogi	314
12.2.	Pielęgnacja chorych z gorączką neutropeniczną	315
12.3.	Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobami rozrostowymi krwi	318
13.	Opieka nad pacjentem z nowotworem kości – Renata Jakobi, Anna Koper,	
	<i>Barbara Jakobi-Banaś</i>	321
13.1.	Nowotwory kości	322
13.1.1.	Badania diagnostyczne	323
13.1.2.	Najczęściej występujące objawy i ich leczenie	324
13.1.3.	Metody leczenia nowotworów kości	326
13.2.	Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem z nowotworem kości ..	327
13.2.1.	Opieka pielęgniarska przed zabiegiem amputacji kończyny	327
13.2.2.	Postępowanie pielęgniarskie po zabiegu amputacji kończyny	328
14.	Opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową – Krystyna Piskorz-Ogórek ..	333
14.1.	Wpływ hospitalizacji dziecka z chorobą nowotworową na jego zdrowie ..	334
14.1.1.	Reakcja dziecka i rodziców na chorobę nowotworową	334
14.1.2.	Reakcja dziecka i rodziców na hospitalizację	335
14.1.3.	Negatywny wpływ hospitalizacji na rozwój dziecka	337
14.1.4.	Postawy rodzicielskie i ich wpływ na proces leczenia dziecka oraz skutki hospitalizacji	339
14.2.	Choroby nowotworowe u dzieci	340
14.2.1.	Diagnostyka	342
14.2.2.	Leczenie	345
14.3.	Specyfika opieki nad dzieckiem	347
14.3.1.	Profilaktyka bólu u dzieci z chorobami nowotworowymi	349
14.3.2.	Sztuka komunikacji z chorym dzieckiem	351
14.3.3.	Problemy związane ze stosowaniem obwodowych i centralnych cewników żylnych	353
14.3.4.	Problemy pielęgnacyjne występujące w opiece nad dzieckiem ...	354

14.4. Obsada pielęgniarska na dziecięcych oddziałach onkologicznych	356
14.4.1. Wyznaczniki opieki	357
14.4.2. Instrukcja stosowania metody	358
15. Opieka psychologiczna w onkologii – Bożena Kawiecka-Dziembowska	362
15.1. Problemy psychologiczne	363
15.2. Reakcje na chorobę nowotworową	365
15.2.1. Zaburzenia psychiczne u chorych na nowotwory	369
15.2.2. Psychospołeczne następstwa choroby nowotworowej	371
15.3. Wsparcie i terapia psychologiczna w psychoonkologii	372
15.3.1. Psychologiczne aspekty rehabilitacji chorych onkologicznie	376
15.3.2. Psychoterapia elementarna w pracy pielęgniarki onkologicznej ..	377
16. Rehabilitacja w onkologii – Małgorzata Cisowska-Adamiak	383
16.1. Rehabilitacja po zabiegach w obrębie głowy i szyi	384
16.2. Rehabilitacja w terapii nowotworów piersi	386
16.2.1. Ćwiczenia oddechowe	386
16.2.2. Ćwiczenia kończyny górnej i zapobieganie obrzękowi	386
16.2.3. Postępowanie po radioterapii oraz uzupełnianie ubytku	388
16.3. Rehabilitacja po zabiegach w obrębie układu mięśniowo-szkieletowego, tkanek miękkich i kości	389
16.3.1. Guzy tkanek miękkich	389
16.3.2. Guzy kości i nowotwory przerzutowe	389
16.4. Rehabilitacja w terapii nowotworów płuc	391
16.5. Rehabilitacja po zabiegach w obrębie jamy brzusznej	392
16.6. Rehabilitacja w neurochirurgii	393
16.7. Rola i zadania pielęgniarki w rehabilitacji	395
17. Opieka paliatywna i terminalna – Aleksandra Burchacka	397
17.1. Specyfika opieki paliatywnej	398
17.1.1. Dylematy etyczne w opiece paliatywnej	399
17.1.2. Formy opieki w zależności od potrzeb i stanu chorego	401
17.1.3. Zasady współpracy z podstawową opieką zdrowotną	402
17.1.4. Interdyscyplinarny zespół opieki paliatywnej	403
17.1.5. Najczęściej występujące dolegliwości u chorych objętych opieką paliatywną	405
17.1.6. Ból w opiece paliatywnej	411
17.2. Jakość życia	415
17.3. Wsparcie chorego i jego rodziny	416
18. Rola i zadania pielęgniarki epidemiologicznej w onkologii – Aleksandra Buda	418
Skorowidz	423